

noch nicht festgelegt werden. Der Beginn der Flugzeit ist wahrscheinlichst ein viel späterer als im Westen, selbst in normalen Jahren. 1919 schwärmte der Maikäfer noch Ende Juli, frass dabei auf Buchweizen, ja selbst noch im August fand der Verfasser in Lwów einen Käfer, welcher erst den 8. VIII. starb. Trotz dieses kalten Sommers war der Flug im Jahre 1923. ein sehr starker.

Aus dem Institut für Forstschutz der Polytechnik.

Rośliniarki (*Tenthredinoidea*) nowe dla fauny Wielkopolski

Les mouches à scie nouvelles pour la faune de la Grande Pologne

podał

Dr. JAN RUSZKOWSKI.

Wiadomości nasze, dotyczące rozmieszczenia w Polsce gatunków należących do tej ciekawej i gospodarczo ważnej grupy błonkówek nie są obfite. Najlepiej zostały opracowane rośliniarki Małopolski, dzięki pracom A. Wierzejskiego, M. Siła-Nowickiego i E. Lubicz-Niezabitowskiego. Dla całego obszaru b. Królestwa Kongresowego nie mamy wcale większych wykazów, poza niewielu gatunkami wymienianymi w pracach szkodnikarskich. Do zbadania terenu Wielkopolski przyczynili się R. Meyer, podając rośliniarki z okolic Bydgoszczy i J. W. Szulczewski — z Brudzyna.

W niniejszym wykazie podaję nowe dla Wielkopolski gatunki, zebrane przezemnie od r. 1921 do 1924 przeważnie w okolicach Poznania. W r. 1924 otrzymałem na te badania zasiłek w kwocie 106 złotych od Komisji Fizjograficznej Polskiej Akademii Umiejętności przez Oddział Poznański.

Gatunki i odmiany nowe dla Polski, w ilości 26, zaznaczone zostały gwiazdką; za przejrzenie tych ostatnich składam serdeczne podziękowanie Dziekanowi Dr. E. Niezabitowskiemu.

Systematyzowałem materiały według prac E. Enslin'a.

Tenthredinidae.

Tenthredininae.

Tenthredinini.

Altantus zonula Kl. ♀ Owińska.

* *Macrophya albipuncta* Fall. ♂ Poznań.

* *M. punctum-album* L. ♀♀ Poznań, gdzie larwy silnie dziurawiły liście Ligustru i częściowo jesionów w r. 1923, szczególnie zaś w r. 1924. W Jeziorach nad jeziorem Góreckim larwy bardzo uszkadzały jesiony.

M. albicincta Schr. ♀♀ Kiekrz; Poznań. Larwy występowały szkodliwie w czerwcu na liściach bzu lekarskiego (*Sambucus nigra*) w r. 1924.

M. ribis Schr. ♀♀ Jankowice (pow. Pozn. Zach.).

Dolerini.

* *Dolerus bimaculatus* Gest. ♀ ♂. Poznań.

D. dubius Kl. ♀ ♂. Kiekrz; Pobiedziska — nie rzadki.

D. palustris Kl. ♀ ♂. Poznań; Biedrusko; Owińska — pospolicie.

* *D. megapterus* Cam. ♀ ♂. Poznań; Jezioro.

Selandriini.

* *Athalia lineolata* var. *cordata* Lep. ♀♀. Poznań — nie rzadki.

* *A. rufoscutellata* Moss. ♀ ♂. Poznań — pospolicie.

* *A. rufoscutellata* var. *nigroscutellata* Knw. ♀♀. Poznań — forma rzadsza od typowej.

* *Selandria serva* var. *mascula* Fall. ♂ ♂. Poznań.

* *Empria abdominalis* F. ♀♀. Poznań; Szelaż.

* *E. tridens* Knw. ♀ ♂. Poznań; Promno — pospolicie.

* *E. excisa* C. G. Thom. ♀ ♂. Poznań na *Prunus padus*.

Emphytus carpini Hrt. ♀. Poznań.

E. pallipes Spin. ♀ ♂. Poznań; Biedrusko; Owińska — Nie rzadki.

* *E. calceatus* Kl. ♀♀. Poznań — Wyhodowano z larw, zbieranych na truskawkach ogrodowych w dużej ilości.

* *E. cingulatus* Scop. ♀. Szelaż pod Pozn. na *Alnus*.

* *E. tener* Fall. ♀ ♂. Promno (p. Gniezno); ♀ Poznań.

* *Ametastegia equiseti* Fall. ♀ ♂. Poznań. Gądko — pospolicie.

Hoplocampini.

Hoplocampa flava L. ♀ ♂. Poznań — pospolita w r. 1923 na drzewach owocowych pestkowych.

Caliroa aethiops F. Poznań. Pospolity na różach.

* *C. annulipes* Kl. Poznań. Larwy częstokroć uszkadzały liście lip.

C. limacina Retz. Poznań. Pospolity i dość szkodliwy na drzewach owocowych.

Phyllotoma vagans Fall. ♀ ♀. Poznań; Wronki. — Chwywany oraz hodowany z larw, które silnie minowały blaszki liści olch.

* *Ph. vagans* var. *amaura* Kl. ♀ ♀. Poznań. Znacznie rzadsza od formy typowej.

Blennocampini.

Ardis brunniventris Htg. ♀. Kiekrz.

* *Tomostethus fuliginosus* Schr. ♀. Kiekrz.

T. luteiventris Kl. ♀ ♀. Poznań; Promno.

T. gagathinus Kl. ♀. Kiekrz.

* *Monophadnus longicollis* Hrt. ♀. Poznań.

Blennocampa alternipes Kl. ♀ ♂. Poznań; Biedrusk; Strzeszyno; Kiekrz. — Dosyć pospolity.

Nematini.

* *Platycampus luridiventris* Fall. Poznań — larwy bardzo pospolite na olszach.

Cladius pectinicornis Geoff. ♀ ♂. Poznań Pospolicie chwywany oraz hodowany z larw szkodliwie występujących na różach.

Pteronidea tibialis Neum. ♀ ♀. Poznań. Bardzo pospolity w stadium imaginalnem oraz larwalnem na Robinia.

* *P. dispar* Brischke. ♀. Poznań.

Arginae.

Arge berberidis Schr. ♀ ♀. Owińska. — Masowo na Kwaśnicy (*Berberis*).

* *A. fuscipes* Fall. var. *hartigi* Knw. ♂. Poznań.

* *A. ciliaris* L. ♀. Poznań.

Lophyrinae.

Lophyrus sertifer Geoffr. ♀ ♂. Strzeszyno i wiele innych miejscowości Wielkopolski, gdzie larwy wyrządzały szkody w młod-

nikach i zagajeniach sosnowych. Gatunek ten wspomina poraz pierwszy dla Wielkopolski L. Sitowski.

Pamphilinae.

* *Pamphilus hortorum* Kl. ♀. Poznań.

Neurotoma flaviventris Retz. Poznań; Kórnik; Gądky; Koźmin. — Larwy występowały szkodliwie na czereśniach, gruszach i głogach.

Cephalidae.

Cephus haemorrhoidalis F. ♂. Poznań — Biedrusko.

* *C. haemorrhoidalis* var. *punctatus* Kl. ♀♀. Poznań — Biedrusko.

* *C. brachycercus* Thoms. ♂. Owińska.

Siricidae.

Sirex gigas L. ♀. Poznań — wyhodowany.

Z ZAKŁADU ZOOLOGJI I ENTOMOLOGJI UNIwersytetu POZNAŃSKIEGO.

Literatura.

- E. André. Species des Hyménoptères. T. I. 1879.
 E. Enslin. Die Blatt- und Holzwespen (Tenthrediniden) Mitteleuropas, insbesondere Deutschlands. 1914.
 E. Enslin. Die Tenthredinoidea Mitteleuropas. 1918.
 F. W. Konow. Systematische Zusammenstellung der bisher bekannt gewordenen Chalastogastra. 1901-1905.
 J. Kinel i J. Noskiewicz. Zapiski entomologiczne z Kasowej Góry. Kosmos, R. XLIX. Zesz. I—II. 1924.
 R. Meyer. Die Tenthrediniden der Provinz Posen. Zeitschr. d. Naturwiss. Abteilung. Poznań 1912.
 E. L. Nieczabitowski. Przyczynek do fauny rośliniaryk (Phytophaga) Galicji, Sprawozd. Kom. Fizjogr. Akad. Umiej. r. 1897.
 M. S. Nowicki. Insecta Haliciae Musei Dzieduszyckiani.
 J. Ruszkowski. Szkodniki zwierzęce sadów owocowych okolic Poznania, obserwowane w r. 1921. — Ziemiańin. R. LXXIII. Zesz. 7. r. 1922.
 L. Sitowski. Strzygonia choińówka (*Panolis flammea* Schiff.) i jej pasorzyty na ziemiach polskich. — Roczniki Nauk Rolniczych. T. XII. 1924.
 J. W. Szulczewski. Obecny stan badań nad fauną błonkówek Wielkopolski. Sprawozd. Kom. Fizjogr. T. 55 i 56. r. 1922.
 A. Wierzejski. Przyczynek do fauny owadów błonkoskrzydłych (Hyménoptera). Sprawozd. Kom. Fizjogr. r. 1867.

Résumé.

Des travaux publiés jusqu'à maintenant nous connaissons en Grande Pologne (Wielkopolska) 132 d'espèces de mouches à scie. Dans les dernières 4 années l'auteur a réussi d'en découvrir dans cette région encore 48 nouvelles espèces et variétés. Les espèces marquées d'une astérisque (26 esp. et var.) sont nouvelles pour la faune Polonaise.

 Notatki ipidologiczne z Polski

(Ipidologische Notizen aus Polen)

podali

ALEKSANDER KOZIKOWSKI i ROMAN KUNTZE.

Wśród różnych badań wchodzących w zakres działalności Instytutu Ochrony Lasu Politechniki Lwowskiej prowadziliśmy w latach 1922. — 1924. dalsze badania nad fauną korników, opracowując materiały zebrane przez nas i studentów i absolwentów Wydziału Rolniczo-Lasowego. Podajemy poniżej kilka notatek treści faunistycznej lub biologicznej i sprostowań danych literatury. Gatunkiem nowym dla fauny ziem polskich jest gatunek wymieniony pod l. 1., nowe dla Małopolski są gatunki pod 6, 12, 13, w faunie okolicy Lwowa nie był podany gatunek pod 10.

1. *Eccoptyogaster (Scolytus) laevis* Chap. Jeden okaz samica razem z kilku okazami *Ecc. scolytus* F. na ściętym pniu wiązowym w ogrodzie we Lwowie (10. VII. 1923. zb. R. Kuntze). Okaz również samicy złowiony w okolicy Osmołody dostaliśmy od p. L. Skiby, (złowiony w czerwcu 1924). — Odkrycie tego gatunku w Polsce może posiadać pewną wartość zoogeograficzną, jeżeli Kleine słusznie twierdzi, że jest to gatunek zachodnio-europejski, osiągnący swój kres wschodni na Węgrzech. Reitter jednak podaje ten gatunek również z Rosji, choć niema o nim wzmianki w zestawieniu ogłódków Rosji Lindemanna. Podany jest w kluczu do oznaczania korników Spiessywcewa bez zaznaczenia rozmieszczenia geograficznego. W wykazie korników Hagedorna jako jego ojczyzna podana jest Europa środkowa i północna. Według Eggersa północny kres osiąga w Danji, gdzie już zastę-